

MUZEOLOGIE – RESTAURARE – CONSERVARE

O INEDITĂ PIESĂ DIN SEBEȘ: PIATRA RUȘINII

Sebeșul a jucat de-a lungul timpului un important rol economico-social, politico-militar și cultural-religios în istoria Transilvaniei și a Patriei¹. Monumentele orașului și istoria sa tulburătoare stau mărturie ca un arc peste timp în acest sens.

În colecțiile muzeului din localitate și ale Parohiei evanghelice se păstrează numeroase și valoroase obiecte ori documente, unele publicate², altele inedite.

În cele ce urmează ne vom referi - pe scurt - la o piesă-unicat aflată în colecțiile bisericii evanghelice din Sebeș, reprezentativ monument de arhitectură, sinteză strălucită a stilurilor romanice și gotice³. Este vorba de *Piatra rușinii* - "SCHAND STEIN" - obiect interesant pentru care am găsit analogii la biserica evanghelică din Turnișor - Sibiu. De formă cilindrică, realizată din marmură⁴, aceasta este ornamentată pe trei din fețele sale cu figuri umane – mascheroni (?) având la partea superioară un inel metalic de care este prins un lanț (fig.1). Aceasta se atârna de gâtul fetelor care cădeau în păcat înainte de a

Fig. 1

se căsători, fiind obligate să stea la intrarea în biserică și să suporte pe lângă greutatea pietrei, rușinea și privirile credincioșilor veniți la sfântul locaș. Gestul - cu toate implicațiile sale - ține de mentalitatea societății medievale⁵, care nu concepea și nu-i tolera pe cei ce ieșeau din tiparele tradiționale. Aceasta era în fond o altă formă de sancționare din partea comunității în spiritul moralei colective, care avea - se știe - și dreptul de a judeca și executa prin decapitare pe cei care încălcau normele de drept⁶.

Considerăm că prin publicarea acestui interesant obiect cu interesante semnificații putem aduce o contribuție la studiul mentalului colectiv - și nu numai - din evul mediu transilvănean.

IULIA RAMONA DAN

¹ *Vârstele orașului. Sebeș - 750 de ani de atestare documentară, 1245-1995*, Sebeș, 1995, passim.

² D. O. Dan, *Lăzi de breaslă, alte lăzi și case de bani din Sebeș*, în *Apulum*, XXII, 1984, pp 197-202; Idem, *Un tipar sigilar inedit din colecțiile Muzeului Sebeș*, în *Apulum*, XXVII-XXX, 1990-1993, pp 325-326.

³ R. Heitel, *Sebeș*, București, 1969; G. Gündisch, A. Kelin, H. Krasser, Th. Streitfeld, *Studien zur Siebenbürgischen Kunstgeschichte*, Buc., 1976, pp 13-133.

⁴ Cu dimensiunile: h=24 cm, O=22 cm, g=15 kg, ușor crăpată la partea superioară.

⁵ *Studii de istorie a Transilvaniei. Familia și societatea*, Cluj-Napoca, 1999, passim.

⁶ V. Pinteș, I. Raica, *Un paloș de călău din Muzeul raionul Sebeș*, *Apulum*, VI, 1967, pp 339-346.

AN UNPUBLISHED PIECE FROM SEBEŞ: “THE DISHONOUR STONE”

(SUMMARY)

The author presents an interesting piece of art, unpublished yet, called the “Dishonour Stone”, actually existing in the Evangelic Church from Sebeş. This stone was hung around the neck of the sincere girls before their marriage. This piece has to be regarded in close connection with the mental medieval context of the Transylvanian province.